

Broj: 05-50-1-1580/14
Sarajevo, 10.9.2014. godine

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BiH

- Zastupnički dom -

SARAJEVO

PREDMET: Odgovor na zastupničko pitanje– dostavlja se

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 107. sjednici održanoj 10.9.2014. godine, utvrdilo je Odgovor na zastupničko pitanje koja je postavila Nermina Čemalović, zastupnica u Zastupničkom domu Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.

U pravitku prosljeđujemo Odgovor radi njegovog dostavljanja zastupnici.

S poštovanjem,

GENERALNI TAJNIK
Zvonimir Kutleša

**BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA**

Broj: 05-07-1-1580/14
Sarajevo, 10.9.2014. godine

Nermina Ćemalović, zastupnica u Zastupničkom domu Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, na 66. sjednici Zastupničkog doma održanoj 15. svibnja 2014. godine, postavila je sljedeće zastupničko pitanje:

1. „Kada će Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH podnijeti Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine godišnji izvještaj o pojavama diskriminacije u BiH i u vezi s tim predložiti konkretne zakonodavne ili druge mjere?“

Na postavljeno pitanje, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 107. sjednici održanoj 10.9.2014. godine, utvrdilo sljedeći

ODGOVOR

Člankom 8. Zakona o zabrani diskriminacije („Službeni glasnik BiH“, broj 59/09) propisano je da su nadležne institucije u Bosni i Hercegovini dužne redovito voditi evidencije o svim slučajevima prijavljene diskriminacije i prikupljene podatke dostavljati Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine.

Istom zakonskom odredbom utvrđena je i obveza uspostave posebnih evidencija u zakonodavnim, izvršnim i sudskim tijelima radi evidentiranja slučajeva diskriminacije utvrđenih u kaznenim, parničnim, izvanparničnim i ovršnim postupcima.

Podaci nadležnih institucija u BiH o pojavama diskriminacije, prikupljeni sukladno njihovim nadležnostima, neophodni su Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine radi izvršenja zakonske obveze u pogledu sačinjavanja izvješća o pojavama diskriminacije za Vijeće ministara Bosne i Hercegovine i Parlamentarnu skupštine Bosne i Hercegovine.

Neuspostavljanje evidencija u svim nadležnim institucijama u BiH na način propisan člankom 8. Zakona o zabrani diskriminacije, predstavlja jedan od razloga zbog kojeg nije uspostavljena središnja baza podataka u Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH.

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH je i pored naprijed navedenog, prije stjecanja uvjeta za prikupljanje podataka na zakonom propisan način, sačinilo prvo izvješće o pojavama diskriminacije u BiH. Izvješće je sačinjeno na temelju podataka iz postojećih evidencija nadležnih institucija i podataka prikupljenih na drugi način.

Po okončanju javne rasprave zatražena su mišljenja nadležnih institucija o sačinjenom izvješću u dijelovima koji se odnose na njihovu nadležnost.

S obzirom da zakonodavna, izvršna i sudska tijela nisu uspostavila potrebne evidencije za prijavljene slučajeve diskriminacije, bila su dužna u svojim mišljenjima potvrditi ispravnost podataka i navoda na kojima bi se temeljile zakonodavne i/ili druge mjere.

Zbog različitih mišljenja i stavova institucija u BiH u pogledu nadležnosti u određenim oblastima, održani su dodatni konzultacijski sastanci u cilju usuglašavanja dijelova izvješća o pojavama diskriminacije u Bosni i Hercegovini.

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH je u međuvremenu izradom Plana za smanjenje diskriminacije u oblasti mobinga i visokog obrazovanja, ispunilo svoju zakonsku obvezu predlaganja mjera za sprječavanje i suzbijanje pojava diskriminacije u Bosni i Hercegovini.

U privitku odgovora dostavljamo Plan smanjenja diskriminacije u oblasti mobinga i visokog obrazovanja broj:01-07-2866-3/14 od 8.5.2014.godine, koji je sačinjen po zaključku Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine u povodu rasprave o Godišnjem izvješću o rezultatima i aktivnostima Institucije ombudsmena za ljudska prava BiH i Godišnjem izvješću o pojavama diskriminacije u BiH za 2012.godinu.

Privitak: kao u tekstu

Sektor za ljudska prava- Сектор за људска права

Broj: 01-07-2866-4/14
Sarajevo, 8.5.2014. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
GENERALNO TAJNIŠTVO
n/p g. Zvonimira Kutleše, generalnog tajnika

PREDMET: Plan smanjenja diskriminacije u oblasti mobinga i visokog obrazovanja
VEZA: Vaš akt broj:05-07-1-2188-29/13 od 25.7.2014.godine

Poštovani,

vašim aktom, broj i datum veze, informirali ste Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH o zaključcima koji su doneseni na 49. sjednici Zastupničkog doma Parlamentarne skupština Bosne i Hercegovine održanoj 24.7.2013.godine. Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH je u povodu rasprave o Godišnjem izvješću o rezultatima aktivnosti Institucije ombudsmena za ljudska prava BiH i Godišnjem izvješću o pojavama diskriminacije u BiH za 2012.godinu, zadužio Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH da izradi preporuke i plan za smanjenje diskriminacije u oblasti mobinga i visokog obrazovanja.

U cilju realizacije predmetnog zaključka Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH je od nadležnih institucija u BiH zatražilo dostavljanje informacija, preporuka i prijedloga radi sačinjavanja plana smanjenja diskriminacije u navedenim oblastima, uključujući i informacije o sudskoj praksi.

U privitku akta dostavljamo Plan smanjenja diskriminacije u oblasti mobinga i visokog obrazovanja broj:01-07-2866-3/14 od 8.5.2014.godine uz napomenu da su zadnje preporuke, po ponovljenom zahtjevu za dostavu traženih podataka, zaprimljene u Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH dana 30.4.2014.godine.

S poštovanjem,

Privitak:kao u tekstu

Dostavljeno:

- naslovu
 - u spis predmeta
- ☉ a/a

MINISTAR
mr.sc. Damir Ljubić

Sektor za ljudska prava- Сектор за људска права

Broj:01-07-2866-3/14
Sarajevo; 8.5.2014.godine

PLAN SMANJENJA DISKRIMINACIJE U OBLASTI MOBINGA I VISOKOG OBRAZOVANJA

Zastupnički dom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, u povodu rasprave o Godišnjem izvješću o rezultatima i aktivnostima Institucije ombudsmena za ljudska prava BiH i Godišnjem izvješću o pojavama diskriminacije u BiH za 2012.godinu, zadužio je Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH da izradi preporuke i plan za smanjenje diskriminacije u oblasti mobinga i visokog obrazovanja.

U Godišnjem izvješću Institucije ombudsmena za ljudska prava BiH o pojavama diskriminacije u oblasti obrazovanja u BiH za 2012.godinu, Ombudsmeni su našli da je porast broja žalbi iz ove kategorije prvenstveno vezan uz probleme i dvojbe u pogledu primjene Bolonjskog procesa na području visokog obrazovanja, a koji se javljaju prilikom prijave na natječaje na javne pozicije.

U Godišnjem izvješću Institucije ombudsmena za ljudska prava BiH o pojavama diskriminacije koja se odnosi na mobing u BiH za 2012.godinu, Ombudsmeni su konstatirali da je u 2012.godini u odnosu na 2011.godinu, došlo do znatnog porasta broja pritužbi iz ove kategorije prava.

Zakonom o zabrani diskriminacije ("Službeni glasnik BiH", broj 59/09) propisano je da Institucija ombudsmena za ljudska prava BiH, na temelju prikupljenih podataka o slučajevima diskriminacije, izvještava Parlamentarnu skupštinu Bosne i Hercegovine, Narodnu skupštinu Republike Srpske i Skupštinu Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine o pojavama diskriminacije.

Sukladno odredbama Zakona o zabrani diskriminacije Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH prati provedbu Zakona i u granicama zakonom utvrđenih nadležnosti, na temelju prikupljenih podataka o pojavama i opsegu diskriminacije, priprema izvješća s prijedlogom mjera za sprječavanje i suzbijanje pojava diskriminacije u Bosni i Hercegovini.

Slijedom zaključka usvojenog od strane Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice je od institucija na svim razinama vlasti u BiH koje su nadležne za oblast rada i

zapošljavanja, zatražilo dostavljanje preporuka i prijedloga radi izrade plana za smanjenje diskriminacije u oblasti mobinga i visokog obrazovanja.

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH je ponovljenim zahtjevom zatražilo od pojedinih institucija dostavljanje ranije traženih preporuka i prijedloga da bi moglo pristupiti izradi plana smanjenja diskriminacije u oblasti mobinga i visokog obrazovanja.

Preporuke i prijedlozi zatraženi su od Ministarstva civilnih poslova BiH, Ministarstva pravde BiH, Agencije za državnu službu BiH i Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine. Na razini Federacije BiH preporuke i prijedlozi su zatraženi od Ministarstva rada i socijalne politike Federacije BiH, Agencije za državnu službu Federacije BiH i Federalne uprave za inspekcijske poslove- Inspekcije rada. Na razini Republike Srpske preporuke i prijedlozi su zatraženi od strane Ministarstva rada i boračko-invalidske zaštite Republike Srpske, Agencije za državnu upravu Republike Srpske i Inspektorata Republike Srpske-Inspekcije rada. Kao nadležne institucije/službe u Brčko distriktu BiH određene su odijeli za stručne i administracijske poslove i gospodarski razvoj i kulturu i Inspektorat Brčko distrikta BiH-Inspekcija za rad i radne odnose.

Od naprijed navedenih institucija vlasti na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini svoje preporuke i prijedloge za izradu plana za smanjenje diskriminacije u oblasti mobinga i visokog obrazovanja ili samo odgovore na upit dostavile su sljedeće institucije:

- Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine akt broj:09-33-6-2535-3-EI/13 od 13.2.2014.godine, akt broj:09-33-6-2535-4-EI/13 od 18.3.2014.godine i akt broj:09-33-6-2535-5-EI/13 od 17.4.2014.godine;
- Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine akt broj:05-02-4-11557/13 od 18.2.2014.godine;
- Agencija za državnu službu Bosne i Hercegovine akt broj:05-50-892-1/13 od 3.12.2013.godine
- Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine akt broj:06-50-666-2/2014 od 11.2.2014.godine;
- Federalno ministarstvo rada i socijalne politike akt broj:03-34/12-3223/13 od 5.12.2013.godine;
- Federalno ministarstvo obrazovanja i znanosti broj:03-38-4-411-1/14 od 29.1.2014.godine;
- Agencija za državnu službu Federacije BiH broj:01-05-3-624/13 od 13.2.2014.godine;
- Federalne uprava za inspekcijske poslove broj:09-34-10-00761/2014-0900-2 od 11.2.2014.godine;
- Agencija za državnu upravu Republike Srpske akt broj:23.02/020-125-2/13 od 12.2.2014.godine;
- Ministarstvo rada i boračko invalidske zaštite Republike Srpske akt broj:16-04-19-92713 od 3.12.2013.godine;
- Republička uprava za inspekcijske poslove Republike Srpske akt broj:24.120/9993-67-1/14 od 11.3.2014.godine.

Nadležni odjeli Vlade Brčko distrikta BiH nisu dostavili tražene preporuke i prijedloga za izradu plana smanjenja diskriminacije u oblasti mobinga i visokog obrazovanja, izuzev Odjela za obrazovanje u Vladi Brčko Distrikta BiH koji je svoj prijedlog mjera dostavio putem Ministarstva civilnih poslova BiH.

Sljedeća analiza stanja u oblasti mobinga i visokog obrazovanja temelji se na Godišnjem izvješću Institucije ombudsmena za ljudska prava BiH o pojavama za 2012. godinu i mišljenju nadležnih institucija u pogledu napretka i potrebe izmjene postojećih zakonskih rješenja i praksi radi smanjenja diskriminacije u ovim oblastima. Preporuke za smanjenje diskriminacije također se temelje na mišljenjima i preporukama nadležnih institucija.

Prema informacijama **Agencije za državnu službu Bosne i Hercegovine** ista u dosadašnjoj praksi nije imala pritužbi niti žalbi po osnovi diskriminacije u pogledu primjene Bolonjskog procesa na području visokog obrazovanja od strane kandidata koji se prijavljuju na javne natječaje koje objavljuje Agencija u ime institucija Bosne i Hercegovine. Prema navodima Agencije za državnu službu Bosne i Hercegovine kandidati koji su stekli visoko obrazovanje po Bolonjskom procesu imaju status i ista prava kao i svi ostali kandidati kada se prijavljuju na javne natječaje za državne službenike koje raspisuje Agencija za državnu službu Bosne i Hercegovine, ukoliko nije preciziran broj ECTS, a što je sukladno preporuci Ombudsmena. Agencija naglašava da u pogledu primjene Bolonjskog procesa na području visokog obrazovanja nije uočila nikakav problem. Isto tako, prema informacijama Agencije za državnu službu Bosne i Hercegovine problem mobinga također nije uočen u praksi bilo da se radi o uposlenicima ili državnim službenicima. Prema evidencijama Agencije do sada nije vođen niti jedan disciplinski postupak po osnovi diskriminacije, niti je postojala žalba po istoj osnovi. Odluka Vijeća ministara BiH o uvjetima i načinu zaštite tjelesnog i moralnog integriteta državnog službenika institucija Bosne i Hercegovine u obavljanju dužnosti (Službeni glasnik BiH", broj 39/13), djelomično sadrži i odredbe koje se odnose na pitanje zaštite od mobinga.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine u dostavljenim prijedlozima i preporukama za izradu plana smanjenja diskriminacije u oblasti mobinga i obrazovanja naglašava da je u posljednje vrijeme aktualizirano pitanje usvajanja odgovarajućih mehanizama radi zaštite od mobinga. S tim u vezi Ministarstvo pravde BiH je u okviru svojih nadležnosti iniciralo izmjene i dopune radnog zakonodavstva, te je člankom 86e. i člankom 86f. Zakona o radu u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH", br. 26/04, 7/05, 48/05 i 60/10), propisana zabrana (sustavnog) zlostavljanja uposlenika od strane poslodavaca i drugih uposlenika (mobing), kao i način zaštite od mobinga. Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine smatra da je zaštita od mobinga na zadovoljavajući način regulirana radnim zakonodavstvom na razini Bosne i Hercegovine. Prema mišljenju Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine poduzete su i sve neophodne mjere u cilju suzbijanja diskriminacije u oblasti obrazovanja. Na prijedlog Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine, u duhu promjena u obrazovnom sustavu u Bosni i Hercegovini, inicirane su i izmjene Zakona o polaganju pravosudnog ispita u Bosni i Hercegovini. Radi postizanja navedenog cilja Ministarstvo pravde BiH je Pravilnik o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta prilagodilo novom „Bolonjskom procesu". Slijedom navedenog Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine smatra da su izmjenama i dopunama legislative poduzete adekvatne mjere za smanjenje diskriminacije u oblasti mobinga i obrazovanja.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine u svezi s predmetnom problematikom **preporuča** uključenje što većeg broja uposlenika u edukaciju o mobingu kroz programe obuke Agencije za državnu službu Bosne i Hercegovine. Također **preporuča** usklađivanje unutrašnjih akata institucija radi otklanjanja mogućnosti diskriminacije koja bi se mogla pojaviti kao posljedica u razlici obrazovanja po tkz. starom i novom Bolonjskim procesu.

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH je smatralo neophodnim zatražiti i podatke o sudskoj praksi i broju riješnih predmeta diskriminacije pred nadležnim sudovima u Bosni i Hercegovini. Prema podacima **Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeće Bosne i Hercegovine** pred nadležnim sudovima u Bosni i Hercegovini u tijeku 2013.godine, riješeno je ukupno 86 predmeta iz oblasti diskriminacije, od čega su 32 predmeta riješena meritornom sudskom odlukom. Visokog sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine dostavilo je primjerak svake (anonimizirane) sudske odluke radi mogućnosti analize svakog pojedinačnog slučaja. Analizom predmetnih sudskih odluka došli smo do zaključka da se najveći broj njih odnosi na radne odnose, što se u pojedinim predmetima može dovesti i u vezu s postojanjem mobinga, da je samo u jednom predmetu vođen postupak radi utvrđivanja uznemiravanja i mobinga, te da su od ukupnog broja predmeta diskriminacije u samo dva postupka donesene odluke iz oblasti (srednjeg) obrazovanja.

Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine dostavilo je odgovor sačinjen na temelju informacija, preporuka i prijedloga dostavljenih od strane nadležnih obrazovnih vlasti u BiH. S obzirom da su se nadležna ministarstva u svojim analizama stanja u oblasti obrazovanja osvrnula i na probleme u obrazovanju koji nisu predmet preporuke Institucije ombudsmena za ljudska prava BiH u pogledu primjene Bolonjskog procesa na području visokog obrazovanja prilikom prijave na natječaje na javne pozicije, iz dostavljenih prijedloga i preporuka izdvojene su samo one koje se odnose na visoko obrazovanje. Prijedloge i preporuke za smanjenje diskriminacije u oblasti visokog obrazovanja nisu dostavila sve nadležne obrazovne vlasti u BiH.

Preporuke i plan za smanjenje diskriminacije u oblasti mobinga i visokog obrazovanja na razini Bosne i Hercegovine

- I U programe obuka koje provodi Agencija za državnu službu Bosne i Hercegovine uključiti obuku o mobingu i drugim pojavnim oblicima diskriminacije.
- II Uključiti što veći broj rukovodnih i ostalih državnih službenika i uposlenika u edukacije o mobingu i diskriminaciji kroz programe obuke koje provodi Agencija za državnu službu Bosne i Hercegovine.
- III Uskladiti unutarnje akte institucija radi otklanjanja mogućnosti diskriminacije koja bi se mogla pojaviti kao posljedica u razlici obrazovanja po tkz. starom i novom Bolonjskim procesu.
- IV Usvojiti propis o ekvivalenciji „predbolonjskih“ i „bolonjskih“ kvalifikacija visokog obrazovanja.
- IV Putem Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine prikupljati podatke o broju riješnih predmeta diskriminacije u oblasti mobinga i visokog

obrazovanja pred nadležnim sudovima u Bosni i Hercegovini i pratiti tendenciju porasta ili pada sudskih predmeta u ovim oblastima.

Federalno ministarstvo rada i socijalne politike u dostavljenoj informaciji navodi da institut mobinga nije predviđen Zakonom o radu („Službene novine Federacije BiH“, br. 43/99, 32/00 i 29/03), tako da samo članak 5. Zakona predstavlja antidiskriminacijsku odredbu. Članak 5. Zakona o radu propisuje da osoba koja traži uposlenje, kao i osoba koja se uposli ne može biti stavljena u nepovoljniji položaj zbog rase, boje kože, spola, jezika, vjere, političkog ili drugog mišljenja, nacionalnog ili socijalnog podrijetla, imovnog stanja, rođenja ili kakve druge okolnosti, članstva ili nečlanstva u sindikatu, tjelesnih i duševnih poteškoća glede angažiranja, obrazovanja, promicanja, uvjeta i zahtjeva rada, otkazivanja ugovora o radu ili drugih pitanja koja proistječu iz radnoga odnosa. Federalno ministarstvo rada i socijalne politike napominje da je Nacrtom zakona o radu u Federaciji BiH, koji je u zakonodavnoj proceduri, predviđena zabrana svake vrste diskriminacije i uvođenje novih temelja diskriminacije kao što su mobing, uznemiravanje ili seksualno uznemiravanje, kao i diskriminacija u svezi sa sindikalnim aktivnostima kod poslodavca. Navedena zakonska rješenja u skladu su sa Zakonom o zabrani diskriminacije i Zakonom o ravnopravnosti spolova u BiH. Pored navedenog, predložena je i dopuna zakona prema principima utvrđenim u Konvenciji MOR-a o diskriminaciji u odnosu na uposlenje i zanimanje (br. 111). Navedenim radnjama namjerava se osigurati dodatna zaštita radnika od postupanja poslodavaca, posebice kada je u pitanju mobing.

Federalno ministarstvo rada i socijalne politike u pogledu navedenog **preporuča** da se pri izradi plana smanjenja diskriminacije obvezno planira unapređenje kapaciteta mjerodavnih inspekcija rada i njihova dodatna edukacija o postupanjima u slučajevima mobinga i diskriminacije. Kapaciteti inspektorata trebali bi kvantitativno i kvalitativno odgovarati izazovu i specifičnostima mogućih situacija, kako bi se na najbolji mogući način utvrdilo činjenično stanje i uz što manje štetne posljedice na psihu podnositelja zahtjeva.

Kao drugu značajnu stvar **preporuča** provedbu kampanji na jačanju svijesti radnika i njihovog upoznavanja sa zakonskim pravima, kao i upoznavanja poslodavaca s kažnjivošću određenih postupaka. Dakle, akcent bi trebalo staviti na aktivnu i sveobuhvatnu promociju i informiranje radnika i poslodavaca o ponašanjima koja predstavljaju mobing i diskriminaciju, zakonske mogućnosti koje stoje na raspolaganju žrtvi i kaznenim odredbama. Ministarstvo **preporuča** da se u navedene kampanje uključe udruge poslodavaca i radnika putem kojih će se informacije prenositi do njihovog članstva.

Nadalje **preporuča** pružanje pravne i stručne pomoći žrtvama mobinga, besplatne pravne pomoći i zastupanja žrtava mobinga u pokrenutim postupcima. U preporukama se također ističe važnost uloge sudova u Bosni i Hercegovini u ovim procesima. Žrtve mobinga ne bi trebale biti izložene plaćanju sudskih pristojbi i sudovi bi u ovakvim slučajevima trebali postupati žurno kako traženje pravne zaštite ne bi izgubilo svoju svrhu radi odugovlačenja postupka. U navedenom smislu trebalo bi planirati uspostavu tijesne suradnje postupajućeg ombudsmena sa sudskim i istražnim tijelima i raditi na edukaciji sudaca radi boljeg razumijevanja pojave mobinga.

Suprotno preporukama Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, u pogledu ulogu inspekcije rada u smanjenju pojave mobinga, **Federalna uprava za**

inspekcijske poslove – Inspektorat inspekcije rada u svome odgovoru navodi da zakonskim propisima u oblasti rada u Federaciji BiH nije predviđena nadležnost inspekcije rada kod utvrđivanja i postupanja u slučajevima diskriminacije i mobinga i da je ova problematika u isključivoj nadležnosti sudova.

Agencija za državnu službu Federacije BiH ukazala je svojom informacijom na probleme koji bi mogli imati diskriminirajući karakter po pitanju visokog obrazovanja i mobinga i s tim u vezi dala određene preporuke. Prema navodima Agencije za državnu službu Federacije BiH proces zapošljavanja državnih službenika odvija se na zahtjev tijela državne službe i u skladu s odredbama Zakona o državnoj službi u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH”, br.29/03, 23/04, 39/04, 54/04, 67/05, 8/06 i 4/12) i Uredbe o uvjetima, načinu i programu za polaganje ispita općeg znanja i stručnog ispita za kandidate za državnu službu u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH”, br. 69/06, 78/06 i 63/08). S obzirom da Agencija za državnu službu Federacije BiH postupa po žalbama koje ulažu kandidati koji su učestvovali u natječajnim procedurama, Agencija u dostavljenoj informaciji navodi žalbene razloge kandidata. Pozivajući se na diskriminaciju na temelju nacionalnog podrijetla, osam kandidata je uložilo žalbu na zaprimljenu obavijest Agencije o rezultatima stručnog ispita i odabiru kandidata s liste uspješnih kandidata. Jedan kandidat se u uloženoj žalbi pozvao na diskriminaciju na temelju spola. Tri kandidata su u uložnim žalbama naveli da su diskriminirana zbog toga što prilikom odabira nije uzet u obzir utvrđeni invaliditet i status ratnih vojnih invalida.

Prema informacijama Agencije za državnu službu Federacije BiH veliki broj žalbi ulagali su kandidati koji su VSS stekli po Bolonjskom programu visokog obrazovanja čije prijave su odbijene.

Do stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnoj službi u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH”, broj 4/12) i Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe po poslovima osnovne djelatnosti iz nadležnosti tijela državne službe koje obavljaju državni službenici, uvjetima za vršenje tih poslova i ostvarenju određenih prava iz radnih odnosa („Službene novine Federacije BiH”, broj 19/12), Agencija nije bila u mogućnosti prihvatiti diplome stečene po Bolonjskom sustavu visokog obrazovanja. Agencija navodi da ni nakon isteka roka predviđenog Zakonom i Uredbom pojedina tijela državne službe nisu uskladila pravilnike o unutarnjoj organizaciji s navedenim propisima. Prema preporuci Institucije ombudsmena za ljudska prava BiH broj: P-188/12 od 12.11.2012.godine, Agencija za državnu službu Federacije BiH je prekinula praksu objavljivanja javnih natječaja u kojima se nije mogao ostvariti jednak tretman visokog obrazovanja stečenog po bolonjskom programu obrazovanja i sustavu visokog obrazovanja utemeljenog na stupnju stručne spreme. Zbog neobjavljivanja natječaja iz navedenih razloga obavještavala je tijela državne službe koja su podnijela zahtjeve za objavu javnih natječaja.

Agencija za državnu službu Federacije BiH u svezi naprijed navedenog **preporuča** da Federalna uprava inspekcije tijelima državne službe naloži usklađivanje pravilnika o unutarnjoj organizaciji s pomenutim propisima.

Napominje da je prošle godine organizirala i održala obuku na temu „Mobing na radnom mjestu” kojom su državni službenici upoznati s postupcima, fazama, uzrocima i vrstama mobinga. Obuka na istu temu predviđena je programom obuka državnih službenika u Federaciji BiH i za ovu godinu.

Federalno ministarstvo obrazovanja i znanosti u svojoj analizi stanja u oblasti visokog obrazovanja i primjene Bolonjskog procesa na području visokog obrazovanja navodi da su na prijedlog Federalnog ministarstva obrazovanja i znanosti izvršene izmjene i dopune Zakona o državnoj službi Federacije BiH. Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o državnoj službi u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 4/12) propisuje se priznanje diploma stečenih po bolonjskom sustavu školovanja i status namještenika koji su obrazovanjem uz rad stekli visoku stručnu spremu. Istom zakonu dodan je i novi članak koji predviđa da se odredbe Zakona mogu primjenjivati u kantonima/županijama sukladno zakonima kantona/županija. Pored izmjena i dopuna zakona izvršene su i izmjene i dopune Uredbe o poslovima osnovne djelatnosti iz nadležnosti tijela državne službe koje obavljaju državni službenici, uvjetima za vršenje tih poslova i ostvarenju određenih prava iz radnoga odnosa. Izmjenama i dopunama Uredbe o poslovima osnovne djelatnosti iz nadležnosti tijela državne službe koje obavljaju državni službenici, uvjetima za vršenje tih poslova i ostvarenju određenih prava iz radnoga odnosa („Službene novine Federacije BiH“, broj 19/12) izvršene su izmjene ranijeg članka 26. na način da visoka stručna sprema podrazumijeva stečenu diplomu visokog obrazovanja ili druge obrazovne ili akademske kvalifikacije najmanje VII stupnja stručne spreme odnosno visoko obrazovanje prvog, drugog i trećeg ciklusa Bolonjskog sustava studiranja.

Federalno ministarstvo obrazovanja i znanosti također navodi da je uskladilo svoj Pravilnik o unutarnjoj organizaciji s naprijed navedenim izmjenama i dopunama Zakona o državnoj službi Federacije BiH i Uredbom. Pored navedenog Federalno ministarstvo obrazovanja i znanosti ističe da je tijekom 2012.godine izradilo, a Vlada Federacije BiH u 2013.godini usvojila, dva strateška dokumenta u kojima se nalaze preporuke i mjere za prevazilaženje devijantnih pojava i diskriminacije u visokom obrazovanju. Jedan od tih dokumenata je *Program mjera za prevenciju korupcije u visokom obrazovanju u Federaciji BiH – transparentnost, zakonitost i poštivanje procedura za bolje sutra* koji daje konkretne preporuke za povećanje transparentnosti, smanjenje rizika i povećanje otpornosti sustava visokog obrazovanja na devijantne pojave. Programom predviđene mjere trebala bi poduzeti ministarstva obrazovanja, sve visokoškolske ustanove, studentske organizacije, državna revizija, kantonalni/županijski sudovi i Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvalitete BiH. Drugi dokument su *Strateški pravci razvoja visokog obrazovanja u Federaciji BiH od 2012. do 2022.godine – „Sinergija i partnerstvo“*.

Strateški pravci obuhvaćaju niz aktivnosti potrebnih za sveobuhvatnu akciju primjene zacrtanih ciljeva definiranih u Europskom prostoru visokog obrazovanja. Strateški pravci su, između ostalog, dali i preporuke za jačanje sveučilišta kroz akademsku, upravljačku i financijsku autonomiju, kao i jačanje socijalne dimenzije visokog obrazovanja.

Preporuke i plan za smanjenje diskriminacije u oblasti mobinga i visokog obrazovanja na razini Federacije Bosne i Hercegovine

I U programe obuka koje provodi Agencija za državnu službu Federacije Bosne i Hercegovine uključiti obuku o mobingu i drugim pojavnim oblicima diskriminacije.

II Usvojiti zakon o radu u Federaciji BiH koji predviđa zabranu svakog oblika diskriminacije i uvodi nove temelje diskriminacije kao što su mobing, uznemiravanje ili seksualno uznemiravanje, kao i diskriminaciju u svezi sa sindikalnim aktivnostima kod poslodavca.

III Izraditi plan unapređenja kapaciteta mjerodavnih inspekcija rada i plan njihove dodatne edukacija o postupanjima u slučajevima mobinga i diskriminacije. Kapacitete inspektorata kvantitativno i kvalitativno uskladiti sa specifičnostima mogućih situacija, kako bi se na najbolji mogući način utvrdilo činjenično stanje u slučaju mobinga.

IV Provesti kampanje na jačanju svijesti radnika i njihovog upoznavanja sa zakonskim pravima, kao i upoznavanja poslodavaca s kažnjivošću određenih postupaka. Akcent staviti na aktivnu i sveobuhvatnu promociju i informiranje radnika i poslodavaca o ponašanjima koja predstavljaju mobing i diskriminaciju, zakonske mogućnosti koje stoje na raspolaganju žrtvi i kaznenim odredbama.

V Provesti kampanje na jačanju svijesti u udrugama poslodavaca i radnika putem kojih će se informacije prenositi do njihovog članstva.

VI Osigurati pravnu i stručnu pomoć žrtvama mobinga, besplatnu pravnu pomoć i zastupanje žrtava mobinga u pokrenutim postupcima.

VII Osigurati uspostavu tijesne suradnje postupajućeg ombudsmena sa sudskim i istražnim tijelima i raditi na edukaciji sudaca radi boljeg razumijevanja pojave mobinga.

VIII U Pravilnike o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta ugraditi „bolonjske kvalifikacije“.

IX Radi priznanja diploma stečenih po bolonjskom sustavu školovanja zadužiti Federalnu upravu inspekcije da tijelima državne službe naloži usklađivanje pravilnika o unutarnjoj organizaciji sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o državnoj službi u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 4/12) i Uredbom o izmjenama i dopunama Uredbe po poslovima osnovne djelatnosti iz nadležnosti tijela državne službe koje obavljaju državni službenici, uvjetima za vršenje tih poslova i ostvarenju određenih prava iz radnih odnosa („Službene novine Federacije BiH“, broj 19/12).

X Kontinuirano provoditi preporuke i mjere iz strateških dokumenata radi prevazilaženja devijantnih pojava i diskriminacije u visokom obrazovanju.

Agencija za državnu upravu Republike Srpske u svome odgovoru u povodu zatraženih prijedloga i preporuka za smanjenje diskriminacije navodi da prema Zakonu o republičkoj upravi („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 118/08, 11/09, 74/10 i 24/12) Agencija za državnu upravu obavlja upravne i druge stručne poslove koji se odnose na uspostavu i provedbu jedinstvenih pravila i procedura za zapošljavanje, imenovanje, postavljanje, ocjenjivanje i napredovanje državnih službenika, planiranje i realiziranje u suradnji s tijelima uprave vlastitog tijela i kadrovskih potreba tih tijela, predlaganje strategije, donošenje programa obučavanja i općeg stručnog usavršavanja državnih službenika za sva tijela uprave, kao i primjena navedene strategije i programa samostalno ili u suradnji s

drugim tijelima i organizacijama. Isto tako, predlaže Vladi način polaganja stručnog ispita za rad u upravi, donosi program i organizira polaganje ispita za rad u republičkoj upravi, utvrđuje najviše standarde, pravila i procedure rukovođenja u tijelima republičke uprave, priprema i vodi Centralni registar državnih službenika (kadrova), pruža stručnu pomoć tijelima republičke uprave u planiranju, zapošljavanju i odlučivanju o pravima i obvezama državnih službenika, podnosi izvješća i informacije na zahtjev republičke zakonodavne i izvršne vlasti, obavlja izdavačku djelatnost u svezi obuka i stručnog usavršavanja državnih službenika i druge poslove sukladno zakonu. Agencija za državnu upravu Republike Srpske također navodi da nema nadležnost davati prijedloge i preporuke za smanjenje diskriminacije u oblasti mobinga i visokog obrazovanja.

Republička uprava za inspeksijske poslove Republike Srpske dostavila je obavijest o načinu na koji prosvjetni inspektori obavljaju inspeksijski nadzor u pogledu provedbe propisa iz oblasti obrazovanja i citirali zakonsku odredbu koja propisuje pravo na visoko obrazovanje. Tako navodi da Zakon o inspekcijama u Republici Srpskoj („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 74/10 i 109/12) propisuje da prosvjetni inspektor obavlja inspeksijski nadzor u pogledu pridržavanja propisa koji se odnose na predškolsko, osnovno, srednje, visoko obrazovanje i obrazovanje odraslih, učenički i studentski standard, kulturu i djelatnost iz oblasti kulture, sporta i u drugim upravnim područjima kada je to određeno posebnim propisom. U pogledu prava na visoko obrazovanje Zakon o visokom obrazovanju („Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 73/10, 104/11, 84/12 i 108/13) propisuje da pristup visokom obrazovanju imaju sve osobe koje su završile četverogodišnju srednju školu u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini, kao i učenici koji su završili srednju školu u inozemstvu. Pristup visokom obrazovanju ne može biti ograničen izravno ili neizravno na temelju: spola, rase, seksualne orijentacije, tjelesnog nedostatka, bračnog stanja, boje kože, jezika, vjeroispovjedi, političkog ili drugog mišljenja, nacionalnog, etničkog ili socijalnog podrijetla, veze s nekom nacionalnom zajednicom, imovine, statusa stečenog rođenjem, broja godina ili nekog drugog statusa.

Ministarstvo rada i boračko invalidske zaštite Republike Srpske, kao resorno nadležno ministarstvo za pitanja rada i zapošljavanja u Republici Srpskoj, dostavilo je informaciju koja se odnosi na oblast mobinga. Zakon koji daje definiciju mobinga i propisuje njegovu zabranu je Zakon o radu - Prečišćeni tekst („Službeni glasnik RS“, broj 55/07). U smislu odredbi ovoga zakona nije dozvoljeno uznemiravanje i seksualno zlostavljanje, nasilje po osnovi spola, kao i sustavno zlostavljanje radnika od poslodavaca i drugih uposlenih. Uznemiravanjem se po istom zakonu smatra svako neželjeno ponašanje koje ima za cilj ili predstavlja povredu dostojanstva osobe koja traži zaposlenje, kao i radnika, a koje izaziva strah ili stvara ponižavajuće ili uvredljivo okruženje. Seksualno uznemiravanje je svako verbalno ili fizičko ponašanje koje ima za cilj ili predstavlja povredu dostojanstva osobe koja traži zaposlenje, kao i radnika u sferi spolnoga života, a koje izaziva strah ili stvara ponižavajuće ili uvredljivo okruženje. Zakon definira mobing kao specifični oblik ponašanja na radnom mjestu, kojim jedna ili više osoba sustavno, u dužem vremenskom razdoblju, psihički zlostavlja ili ponižava drugu osobu s ciljem ugrožavanja njezinog ugleda, časti, ljudskog dostojanstva i integriteta. Poslodavac je dužan poduzeti efikasne mjere s ciljem sprječavanja nasilja na temelju spola, diskriminacije, uznemiravanja, seksualnog uznemiravanja u radu i/ili u vezi s radom i mobinga te ne smije poduzimati nikakve mjere prema radniku zbog činjenice da se žalio na nasilje, diskriminaciju, uznemiravanje, seksualno uznemiravanje i mobing. Citirajući naprijed navedene zakonske odredbe

Ministarstvo rada i boračko invalidske zaštite Republike Srpske navodi kako je iz istih vidljivo da zakon zabranjuje uznemiravanje, seksualno uznemiravanje i mobing i garantira spolnu ravnopravnost u procesu zapošljavanja. Također navodi da je radno zakonodavstvo u Republici Srpskoj usuglašeno s odredbama Zakona o ravnopravnosti spolova u BiH i da su na inicijativu Gender centra Republike Srpske u ovaj zakon ugrađene odredbe koje se odnose na definiranje instituta „mobinga“ i „nasilja na temelju spola“, kao oblika nasilja u sustavu radnih odnosa. Ministarstvo na kraju konstatira da zaštita koju Zakon o radu pruža nije dovoljna i da se iz ovih razloga u Republici Srpskoj pristupilo pripremanju i donošenju posebnog zakona. U planu rada Vlade i Narodne skupštine Republike Srpske za 2012.godinu bilo je predviđeno donošenje zakona o sprječavanju zlostavljanja na radu kojim bi se sadržajnije i kvalitetnije utvrdili oblici zlostavljanja i uredilo sprječavanje zlostavljanja na radu u odnosu na rješenja sadržana u Zakonu o radu kao segment ukupne zaštite radnika u Republici Srpskoj. Nacrt zakona je razmatran na 22. redovitoj sjednici Narodne skupštine Republike Srpske održanoj 7.11.2012.godine i na temelju zaključka Narodne skupštine Republike Srpske provedena javna rasprava o Nacrtu zakona u šest područnih centara Republike Srpske. Po okončanju javne rasprave Prijedlog zakona je od strane Vlade dostavljen Narodnoj skupštini Republike Srpske u veljači 2013.godine. Na prijedlog Unije udruženja poslodavaca Republike Srpske jedan od odbora u Narodnoj skupštini nije podržao ovaj zakon, tako da se on i dalje nalazi pred Narodnom skupštinom Republike Srpske u formi prijedloga. U vezi s naprijed navedenim Ministarstvo rada i boračko invalidske zaštite Republike Srpske zaključuje da je pitanje sprječavanja zlostavljanja na radu (mobing) u potpunosti u nadležnosti entiteta i da je djelomično uređeno Zakonom o radu.

S tim u vezi smatra i **preporuča** da se daljnjim zakonskim aktivnostima na sustavan način uredi sprječavanje zlostavljanja na radu (mobing) i predvidi postupak i način ostvarenja prava na zaštitu od zlostavljanja na radu kod poslodavca pred već postojećim tijelima.

Preporuke i plan za smanjenje diskriminacije u oblasti mobinga i visokog obrazovanja na razini Republike Srpske

I U programe obuka općeg stručnog usavršavanja državnih službenika za sva tijela uprave koje provodi Agencija za državnu upravu Republike Srpske uključiti obuku o mobingu i drugim pojavnim oblicima diskriminacije.

II Uključiti što veći broj državnih službenika u edukacije o mobingu i diskriminaciji kroz programe obuke koje provodi Agencija za državnu upravu Republike Srpske.

III Daljnjim zakonskim aktivnostima raditi na donošenju zakona o sprječavanju zlostavljanja na radu kojim bi se na sustavan način uredilo sprječavanje zlostavljanja na radu (mobing) i predvidio postupak i način ostvarenja prava na zaštitu od zlostavljanja na radu kod poslodavca pred već postojećim tijelima.

Broj: 05-50-1-1579/14
Sarajevo, 8.7.2014. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO: 14. 07. 2014

Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj prijava
01-50-1-15		66	14

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BiH

- Zastupnički dom -

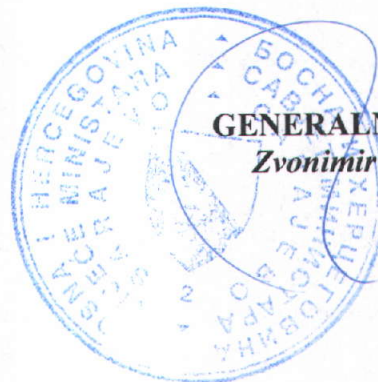
SARAJEVO

PREDMET: Odgovor na zastupničko pitanje – dostavlja se

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 104. sjednici održanoj 8.7.2014. godine, utvrdilo je Odgovor na zastupničko pitanje koje je postavila Nermina Čemalović, zastupnica u Zastupničkom domu Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.

U pravitku prosljeđujemo Odgovor radi njegovog dostavljanja zastupnici.

S poštovanjem,

GENERALNI TAJNIK
Zvonimir Kutleša

BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA

Broj: 05-07-1-1579/14
Sarajevo, 8.7.2014. godine

Nermina Čemalović, poslanica u Predstavničkom domu Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, na 66. sjednici Predstavničkog doma održanoj 14.05.2014. godine, postavila je sljedeće poslaničko pitanje:

„Kada će biti riješen status malograničnog prelaza u Tržačkim Raštelima?“

Na postavljeno pitanje, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 104. sjednici održanoj 8.7.2014. godine, utvrdilo sljedeći

ODGOVOR

Vijeće ministara BiH, na prijedlog Državne komisije za integrisano upravljanje granicom BiH, na 88. sjednici održanoj 19.03.2014. godine donijelo je Odluku o imenovanju predstavnika Bosne i Hercegovine u sastav Mješovitih komisija za praćenje provođenja Ugovora između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske o graničnim prelazima i Sporazuma o pograničnom saobraćaju između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske.

O imenovanju predstavnika Bosne i Hercegovine u sastav Mješovitih komisija, putem Ministarstva vanjskih poslova BiH, upućena je obavijest nadležnim organima Republike Hrvatske, te je zatraženo što hitnije održavanje sastanka Mješovitih komisija sačinjenih od predstavnika dvije države, a sve s ciljem otpočinjanja rješavanja svih problema iz granične i pogranične oblasti. Međutim, dana 15.05.2014. godine Ambasada BiH u Zagrebu, putem Ministarstva vanjskih poslova BiH, obavjestila je Državnu komisiju za integrisano upravljanje granicom BiH da Vlada Republike Hrvatske još uvijek nije donijela Odluku o imenovanju svojih predstavnika u sastavu Mješovitih komisija za praćenje provođenja Ugovora između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske o graničnim prelazima i Sporazuma o pograničnom saobraćaju između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske, uz obrazloženje da nadležni organi Republike Hrvatske nisu uspjeli provesti relevantne unutrašnje procedure.

U svakom slučaju, Državna komisija za integrisano upravljanje granicom BiH će i dalje, u skladu sa svojim nadležnostima, intenzivno raditi na implementaciji i dosljednom provođenju navedenog Ugovora.